

POBLACIÓ, MERCAT DE TREBALL I EMPRESSES A L'HOSPITALET DE LLOBREGAT (*)

GABRIEL CORTES

J. CARLOS SUARI

Professors de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials de Barcelona

La situació actual de l'Hospitalet ha de ser entesa en base a dos elements configuradors:

- a) les característiques del seu creixement, demogràfic i industrial, mentre aquell ha tingut lloc;
- b) la naturalesa dels canvis que, sota la dinàmica de la crisi econòmica, han marcat arreu l'evolució general durant la darrera dècada i, en especial, a les zones industrialitzades.

El creixement urbà

A principis d'aquest segle, el municipi tenia uns 5.000 habitants, amb un nucli tradicional i d'origen rural (el Centre, nucli únic fins a mitjan segle XIX) i un altre (Sta. Eulàlia) com una mena d'incrustació urbano-industrial de la Bordeta barcelonina. Des d'aleshores, sobretot des de l'any 1910, l'evolució és de creixement molt ràpid alimentat per successives allaus immigratòries: sobresurten les dels anys vint, primer, i les dels anys cinquanta i seixanta, sense oblidar la importància de les arribades a les dècades anteriors a les esmentades (anys deu i anys quaranta), que obren via a les onades conseqüents.

(*) Aquest article recull el capítol de resum i conclusions de l'estudi que, amb el mateix títol, varen realitzar els autors, l'any 1985, per al Servei d'Estudis de la Banca Mas Sardà i que fou promogut per l'Ajuntament de l'Hospitalet.

El resultat en fou:

a) Un creixement intens i ràpid, que en vuit dècades portà la població arran dels 300.000 habitants: en base 100 per l'any 1900, l'índex de l'any 1981 era de 5.906.

b) Un creixement impulsat per la immigració, que aportà directament un 80 % de l'augment demogràfic total en el període 1900-1970 (70 % en el període 1900-1980), i indirectament enlairà les taxes de creixement natural per sobre del 16 ‰ anyal, nivell superat en els anys vint i en els primers setanta (21 ‰ els anys 1975-76).

c) Un creixement més intens que el dels entorns comarcal (l'Hospitalet passa de tenir, l'any 1900, el 0,9 % de la població del Barcelonès a l'11,7 % l'any 1980), metropolitana del (0,8 % al 9,5 % sobre la C.M.B.) i català (del 0,25 % al 4,9 % sobre Catalunya). En relació a la CMB sense Barcelona, el pes relatiu de l'Hospitalet puja fins al 27,3 % l'any 1980: això és degut a que, per una banda, l'Hospitalet ja havia tingut un creixement important abans de 1960 i, per altra banda, l'augment posterior s'estén a d'altres municipis, tant del Barcelonès (Santa Coloma de Gramenet, Esplugues) com del Baix Llobregat (Castelldefels, Sant Joan Despí, Viladecans). Pel període 1950-75, el creixement de l'Hospitalet és del mateix ordre del de la zona barcelonina d'expansió immigratòria, sobretot el districte IX, i dels de Badalona i Sant Adrià del Besòs).

A més, per tal de subratllar els aspectes més significatius del creixement de l'Hospitalet fins als anys setanta, cal referir-se a dos aspectes addicionals. En primer lloc, els diversos barris sorgeixen per causa de diferents impulsos i en diferents èpoques. Ja hem esmentat que el Centre era l'únic nucli definit fins a mitjan segle XIX. Santa Eulàlia comença a expansionar-se a finals del XIX i primeres dècades del XX, com a desbordament de Barcelona i comportant importants implantacions industrials. Collblanc-La Torrassa comença a poblar-se els anys deu i es densifica especialment a la dècada següent. El creixement posterior als anys cinquanta dona lloc al poblament de la Florida i la Pubilla Cases. Els darrers seixanta i primers setanta es concentra a Sanfeliu, Can Serra i Bellvitge i el Polígon Gornal en els darrers setanta. Amb les excepcions del Centre i de Sta. Eulàlia, els altres barris tenen un poblament temporalment molt ràpid, concentrat en una dècada o poc més cada un d'aquells.

En segon lloc, aquesta expansió internament descoordinada té lloc sobre un territori afectat per una sèrie d'actuacions (infraestructures, comunicacions, etc...) que s'emmarquen en un procés d'expansió metropolitana poc o mal planificat i que responen més a les necessitats de con-

nexió de Barcelona amb l'entorn que no pas a les derivades del propi creixement urbà.

Tot això comportà una sèrie de problemes urbans que no es deriven només de l'elevada densitat (uns 235 hab/Ha l'any 1981 només superada per alguns barris de Barcelona, com el Nucli Antic o Sants) (1). Més aviat a l'inrevés: les deficiències urbanístiques es fan més greus degut a que afecten a molta gent. I això és així en tant que moltes d'aquelles deficiències són d'origen extern al municipi i a les necessitats de la seva població: és el cas, no únic, de les carreteres travesseres i de les línies ferroviàries. A banda d'alguns dèficits en serveis urbanístics (clavegueres, pavimentació, enllumenat) que, en part, s'estan reduint últimament, assenyalem com a actuacions urgents en aquest àmbit les orientades a millorar la connexió entre els barris, mitjançant la superació de barreres urbanístiques com les esmentades abans.

El creixement industrial

Una altra implicació del tipus de creixement sofert per l'Hospitalet és la manca de coordinació entre les funcions residencial i industrial. Això ja fou posat de relleu per F. Ivern en els darrers anys cinquanta, quan denotava la manca d'autonomia funcional de l'Hospitalet com a tret definidor del municipi com a localitat suburbana i, en particular, l'esmentada dissociació entre les funcions residencial i industrial. La primera fa referència, no sols als aspectes d'habitatge, sinó també a l'activitat econòmica orientada al mercat local (comerç, serveis urbans, etc...), mentre que la segona apunta a aquelles activitats que miren més enllà de l'àmbit local i que nodreixen l'anomenada base exportadora de la ciutat: és a dir, que produeixen béns no destinats fonamentalment a la població resident però que poden donar-li ocupació.

En els darrers anys cinquanta, quan s'entrava en l'última etapa de creixement de l'Hospitalet (1950-75), les principals (i les primeres) implantacions industrials al municipi es localitzaven a Santa Eulàlia, on s'hi trobava gairebé la meitat de les empreses de més de 20 treballadors del municipi. Una altra zona amb important industrialització és la de Sant Josep-Centre, sobretot entre les vies del carrilet i de Vilafranca. Per sobre d'aquesta darrera, en els barris bàsicament residencials de la Florida, Pubilla Cases i Collblanc-la Torrassa, s'hi trobaven escasses in-

(1) Comptada com a densitat neta, la de l'Hospitalet és de 758,5 habitants per Ha de sòl urbà residencial, que és la més gran de tots els municipis de la CMB i gairebé el doble de la seva mitjana.

dústries, sobresortint-ne algunes del vidre i derivats i algunes bóbiles. Encara era, per tant, una localització definida per l'expansió barcelonina però que ja havia travessat la via de Vilanova i la Geltrú, extenent-se cap al Centre de l'Hospitalet, seguint la carretera de Sta. Eulàlia com a eix principal. En aquella època, els assentaments industrials a la zona de la Carretera del Mig eren encara incipients (unes poques empreses químiques i tèxtils) i per sota de la Gran Via només s'hi trobaven dues o tres empreses del metall, lligades al conjunt de Santa Eulàlia.

Els anys seixanta, la zona industrial de la Carretera del Mig rep el gruix de les noves implantacions, començant a configurar un «continuum» industrial amb Cornellà, del qual actualment se'n reconeix ja la necessitat de gestió conjunta. L'ocupació actual és de l'ordre del 90 %. Més recent és el desplaçament a la zona Granvia-Sud que actualment té un grau d'ocupació del 15 % sobre el sòl qualificat d'industrial. Aquesta localització sembla respondre en bona part a tendències espontànies dels agents econòmics i es dona malgrat el baix nivell d'urbanització de la zona. Això ens sembla molt significatiu de cara al futur, com tornarem a subratllar més endavant.

Aquesta industrialització de l'Hospitalet respon a impulsos en bona part aliens al seu creixement urbano-demogràfic i com a indicador de l'abans esmentada manca de cohesió funcional interna hem recorregut al desequilibri entre actius residents al municipi i llocs de treball disponibles en el mateix. L'any 1955, la relació entre els darrers i els primers era del 60 %, segons F. Ivern: i això volia dir que les sortides netes per treballar a fora del municipi eren un 40 % dels actius residents (1). Aquesta proporció no és gaire diferent a la que hem obtingut per dates més recents: l'any 1981, es generaven al municipi uns 54.000 llocs de treball, la qual cosa representava un 60 % dels 89.000 actius ocupats residents. Això significa que el desequilibri funcional esmentat, mesurat així, no ha sofert modificacions significatives en les darreres dècades.

Tendències recents: aspectes demogràfics

En els primers anys setanta ja començaven a manifestar-se certs canvis en relació a les dècades anteriors, a les àrees d'immigració de Catalunya i, per tant, també a l'Hospitalet de Llobregat. Per exemple, el fre de la immigració, sobretot a les localitats més densificades; o la

(1) Les sortides totals eren més encara, en la mesura en què també hi havia entrades de fora del municipi.

ralentització de les taxes de natalitat. Aquests fenòmens que ja s'apun-
taven es veuen aguditzats arran de la crisi econòmica i se'n generen de
nous que actuen en el mateix sentit, fins al punt de prendre una signifi-
cació qualitativa diferent des de la segona meitat dels anys setanta. En
general, es pot parlar, més que d'un canvi de tendència dintre de les
línies dominants, d'un tall bruscat en relació al cicle demogràfic iniciat
en els anys cinquanta (i abans en el cas de l'Hospitalet).

a) El saldo migratori positiu, que ja s'havia reduït en el període
1970-75 a una tercera part dels seus nivells de la dècada anterior, asso-
leix valors negatius ja en el segon quinquenni dels setanta i així es man-
tenen des de llavors. La disminució de les entrades immigratòries (fet
generalitzat) es conjuga amb un augment de sortides, no sols per retorn
d'immigrants a les zones d'origen, sinó principalment per emigració a
altres municipis de l'entorn metropolità (fet específic de certs municipis
altament densificats).

b) El creixement natural, només en cinc anys, es redueix a la mei-
tat de les taxes assolides a mitja dècada dels setanta (16,50 ‰), degut
a la ràpida disminució de les taxes de natalitat, del 21 ‰ de mitjana en
el bienni 1975-76 al 13 ‰ el 1981. El creixement natural torna així, en
els primers vuitanta, a ritmes semblants als dels anys quaranta (7 ‰ de
mitjana anual), abans d'iniciar-se el darrer cicle demogràfic expansiu del
període 1950-70; tot i superar encara les mitjanes tant de la província
de Barcelona com del conjunt de Catalunya, ambdues per sota del 5 ‰
anual.

L'esmentada reducció de la natalitat és un fenomen directament lli-
gat a la crisi econòmica, la qual comporta una reducció de la mitjana
de fills per matrimoni i de la nupcialitat. Sobre aquesta darrera, cal es-
mentar que el nombre de matrimonis que fixen llur residència a l'Hos-
pitalet va baixar en un 25 % en el segon quinquenni dels setanta, en el
qual va passar d'uns 2.500 a mitjan de la dècada, a menys de 1.900
l'any 1979, i cal suposar que les xifres posteriors deuen ser més baixes
encara. No es tracta només d'una disminució de la nupcialitat, sinó
també que l'emigració es concreta sovint en els joves matrimonis que
posen casa fora del municipi.

Les conseqüències dels canvis esmentats són, no sols les que ja es
manifesten aquests darrers anys, sinó també d'altres d'abast més a llarg
termini. Entre les primeres, la principal és la capgirada de l'evolució
del volum de població. Després d'arribar a créixer entorn a un 7 % de
taxa anual acumulativa en els anys seixanta, el ritme es va anar desac-
cel·lerant al llarg de la dècada dels setanta, estancant-se pràcticament en
els anys 1978-80 i es tornà negatiu des del 1981, amb pèrdues de pobla-

ció d'uns 3.000 habitants anuals (1). Aquest fenomen de disminució de la població, cal recordar-ho, és totalment nou en la història de l'Hospitalet de Llobregat.

Una altra implicació de la disminució de natalitat i de l'emigració de gent jove fa referència als canvis en l'estructura demogràfica per edats, que ja es reflecteixen en part a la piràmide de l'any 1981 i que condicionen en gran manera l'evolució futura. La població infantil de 0 a 4 anys, que representava l'11 % de la total l'any 1975, ha baixat al 8,4 % l'any 1981 i actualment calculem que està per sota del 8 %: per primera vegada, l'any 1981 aquest estrat de població no era el més ampli de tots els grups quinquennals que conformen la piràmide d'edats. Per l'altre extrem d'aquesta, els més grans de 64 anys augmenten el seu pes relatiu sobre el total del 6,3 % a 7,8 % en el quinquenni 1976-81 i actualment deu apropar-se al 9 %. A més, cal assenyalar una pèrdua d'efectius, en l'esmentat quinquenni, de població activa jove-adulta i dels de 5 a 15 anys, corresponent a l'esmentada emigració de gent en edat activa i dels seus fills.

Aquests canvis estructurals, en la mesura en què perdurin, poden fer que l'Hospitalet perdi dintre de la CMB, la posició de municipi amb més percentatge d'habitants en edat activa, a més de que entre la resta de població passi a ser relativament predominant la gent gran i no pas la jove. Cal observar que aquest darrer aspecte comprometria la substitució de la població activa, en anar-se fent vella, per noves generacions.

Una *perspectiva* d'evolució demogràfica ha de jugar amb hipòtesis diverses sobre la duració i intensitat de les noves tendències que s'apunten en aquests darrers deu anys. Les que hem aplicat en aquest treball porten a una previsió mitjana que implica un creixement moderat, inferior al vegetatiu, almenys fins a mitjan de la dècada dels noranta, per arribar a l'any 2000 amb uns 306.000 habitants. En torn a aquesta previsió mitjana s'ha d'admetre una variabilitat de ± 5 %. No es pot descartar una evolució més positiva que assolís aquella xifra ja a mitjan dels noranta; i tampoc una altra més negativa que portaria a una disminució absoluta en el nombre d'habitants fins als primers noranta, amb una posterior recuperació moderada, fins a uns 290.000 habitants a finals de segle.

(1) Les diferències internes d'evolució demogràfica es poden resumir així: tots els barris perden població en els primers anys vuitanta, amb l'única excepció del Polígon Gornal; dels altres, cal distingir entre els que, en el període 1975-84 tenen un saldo positiu (Centre, Sant Josep, Sta. Eulàlia, Sanfeliu i Bellvitge), que són els que sofreixen reduccions més moderades en els anys 1981-84, i els que el tenen negatiu (Collblanc, la Torrassa, Pubilla Cases, la Florida i les Planes), els quatre primers dels quals ja perdien població des del 1970.

Cal esperar també que la base de la piràmide per edats continuï minvant, almenys fins als primers anys noranta, i a mitjan de la dècada torni a recuperar-se. En el període 1995-2000, podrien donar-se les següents participacions relatives:

- població 0 a 4 anys: 7 a 8 % sobre població total.
- població 60 i més anys: 15 a 20 % sobre població total.

que representen un envelliment significatiu de l'estructura demogràfica (els percentatges respectius en el període 1975-1981 eren 8,5 a 11 % i 10,5 a 11 %).

Tendències recents: l'activitat econòmica

El fet que l'Hospitalet no constitueixi un mercat de treball mínimament integrat, en el sentit de presentar fortes divergències entre ocupació dels hospitalencs i ocupació a l'Hospitalet, fa que l'anàlisi de l'activitat econòmica hagi de tenir present el doble nivell en què es mouen les magnituds implicades.

L'ocupació de la gent de l'Hospitalet respon a una demanda de treball d'àmbit supramunicipal, procedent en gran part de Barcelona (són més els hospitalencs que hi van a treballar que no els que ho fan dintre del propi municipi) (1) i també d'altres de l'entorn metropolità més immediat. Per tant, no és estrany que l'estructura d'aquesta ocupació no divergeixi gaire de la corresponent a la mitjana de la CMB, amb dues remarques:

- el més baix pes relatiu de l'agricultura, que a l'Hospitalet presenta nivells mínims (0,4 %), de l'ordre dels que corresponen a Barcelona i als municipis més immediats (Cornellà i Esplugues per la banda del Llobregat, o Badalona i Sant Adrià per la banda del Besòs),
- la relativament baixa participació del terciari en comparació a la que aquest sector té a Barcelona; en aquest sentit, l'estructura ocupacional de l'Hospitalet és més comparable a la mitjana de la resta de la CMB (sense Barcelona).

Els canvis recents vénen determinats fonamentalment per la crisi econòmica, de la qual convé recordar aquí alguns aspectes: 1.- la seva naturalesa de crisi de desindustrialització, la qual cosa implica que afecta sobretot a les àrees industrialitzades i que comporta modificacions

(1) Cal no treure'n implicacions apressades de l'aspecte quantitatiu, atès que molta gent de l'Hospitalet pot estar treballant a una zona de Barcelona que li és més propera que altres barris del mateix Hospitalet (cas Bellvitge-Seat).

(p.ex., tecnològiques) d'abast a llarg termini; 2.- temporalment, es manifesta de forma oberta des de 1975-76 sense que, durant els 10 anys transcorreguts, s'hagin modificat gaire els seus indicadors bàsics; i 3.- ha anat acompanyada de certs fenòmens socio-econòmics lligats a la seva naturalesa i durada, com ara la proliferació de l'«economia submergida».

En relació a l'impacte de la crisi en el cas de l'Hospitalet, cal remarcar-ne aquí els dos aspectes següents:

a) Modificacions en l'*estructura sectorial* de l'ocupació. El primer quinquenni de crisi ja assenyala els principals canvis, coherents amb el caràcter industrial d'aquesta i que es donen en general a l'àrea metropolitana: disminució absoluta i relativa del sector industrial i augment de pes relatiu del sector terciari. Totes les branques industrials perden efectius en el període 1975-1981 essent les més afectades la metàl·lica bàsica i la construcció. Els serveis veuen augmentar el volum d'ocupació, sobretot en hostaleria (bars i restaurants), en finances i serveis a empreses i en serveis diversos (ensenyament, sanitat, etc...); aquest augment absolut, combinat amb la disminució del total d'ocupació, fa que el pes relatiu del terciari se situï als voltants del 50 % d'aquesta (35,8 % l'any 1975) (1).

b) Disminució del *volum d'ocupació*, amb el corresponent augment de l'atur. La frenada en la creació de llocs de treball pot venir reflectida en part en l'evolució de les inversions registrades. La mitjana dels anys 1979-82 és, a l'Hospitalet, de menys d'una tercera part de la dels anys 1970-75; la disminució és més intensa en les inversions en ampliació (que, a més, iniciaren la davallada cap a l'any 1976) que en les de nova planta (la reducció de les quals arrenca de l'any 1978).

Afegint-hi el tancament d'empreses i la reducció de plantilles, el resultat net és una pèrdua de llocs de treball que, per l'Hospitalet i pel quinquenni 1975-1981, hem estimat en uns 7.000 a 8.000: és a dir, uns 1.450 llocs de treball menys per any (equivalent a una mitjana de 2,2 % anual de disminució sobre el total de llocs existents).

Aquesta reducció de llocs de treball, no sols a l'Hospitalet sinó també a l'entorn que hi incideix laboralment, juntament amb les noves generacions que arriben a la situació de participar en el mercat de treball, alimenten l'*atur*, el volum del qual se situa en uns 28.000 a 30.000 desocupats al municipi. Aquestes xifres suposen un 26 a 28 % sobre el

(1) Tot això, és clar, es reflecteix a les dades registrades. El fenomen de l'economia submergida o irregular modificaria alguns dels aspectes assenyalats, en tant que la seva incidència sectorial és irregular.

total d'actius residents, taxa superior a les mitjanes catalana i de la CMB o del Barcelonès (18 a 20 %), però més semblant a molts dels municipis de l'entorn metropolità traient Barcelona.

Alguns trets de l'atur hospitalenc matisen la seva problemàtica:

a) Un 30 % dels desocupats són joves que busquen feina per primera vegada, (uns 7.000 segons el Cens de l'any 1981) que és també aproximadament el percentatge dels que tenen menys de 20 anys (l'any 1984). Si es pren com a referència l'edat de 25 anys, resulta que la meitat dels desocupats tenen una edat inferior a l'esmentada.

b) Dels desocupats que tenien ocupació anterior, gairebé una quarta part (24,4 % l'any 1984) procedeix del sector del metall, i una cinquena part, de la construcció. Entre la indústria i la construcció s'assoleixen gairebé les tres quartes parts (72 %) del volum de parats amb ocupació anterior. És clar que aquests són els sectors que perden pes relatiu en l'ocupació total dels residents a l'Hospitalet.

Consideracions sectorials i de localització

Per analitzar l'activitat econòmica localitzada a l'Hospitalet, com a diferent de la dels hospitalencs, s'ha fet cap a fonts específiques. Una primera magnitud a considerar és la dels llocs de treball que es generen dins el municipi. Els càlculs efectuats sobre dades de l'any 1981, donen la xifra de 54.000 llocs de treball. De les fonts oficials utilitzades, la que més s'hi acosta és la del Cens de Locals del 1980, que registra uns 50.000 ocupats en el municipi. Aquest Cens ens ha servit de guia d'anàlisi sectorial (1), complementat amb d'altres fonts estadístiques (R.E.I., 1982; llistats I.N.S.S., 1981-83; Cens d'Establiments Industrials, 1978; contribuents per radicació, 1981-84; ídem per llicència fiscal, 1983-84), registres de grans empreses i d'altres informacions directes.

Comencem per establir una aproximació al pes relatiu de l'Hospitalet sobre la CMB, que en superfície és del 2,6 % i en població del 9,5 %; en les magnituds del tipus aquí considerat s'obtenen percentatges normalment més baixos que el de població: del 6,1 % d'ocupats (Cens de Locals) al 8,9 % (contribuents per llicència fiscal). Crida l'atenció el baix nivell relatiu en consum industrial d'energia elèctrica, que no arriba al 5 % del total de la CMB. Tot això serien indicadors addicionals

(1) De fiabilitat significativa per a indústria i serveis, però amb forta subvaloració a agricultura i construcció, encara que, en el cas de l'Hospitalet, la desviació en el sector agrari no té rellevància, donat el baix volum d'ocupació en aquest sector. Tant en aquest cas com en la construcció, hem utilitzat fonts específiques. En qualsevol cas, resta a part l'àmbit de l'economia submergida per raons evidents.

de l'esmentada manca de coherència entre les funcions residencial i industrial o bé de la manca d'integració del mercat de treball a nivell del municipi.

Pel que fa a l'*agricultura*, representa una activitat marginal, localitzada a la Marina, amb explotacions de petita dimensió. El seu retrocés continu, davant l'expansió urbana i la relocalització industrial, es presenta com a irreversible.

A la *indústria*, i dintre d'una tònica general de manca d'especialització significativa, sobresurt la divisió de transformats metàl·lics i mecànica de precisió, que genera del 45 al 50 % de l'ocupació industrial al municipi. Aquesta ocupació, sobre el total de la mateixa divisió a Catalunya, representava l'any 1980 un 5,2 %, superior al pes de la indústria hospitalenca en conjunt sobre la catalana (3,7 %).

La *construcció* patí una forta davallada després dels primers anys setanta. Si bé això fou una evolució generalitzada, a l'Hospitalet és molt marcada: l'ocupació en aquest sector, en relació al la CMB, baixa en el període 1970-80 del 8,9 % a menys de la meitat (4,3 %). El volum de nova construcció al municipi és, els primers anys vuitanta, una desena part de la mitjana anyal dels primers setanta.

En els *serveis*, el predomini, en relació a l'estructura catalana del sector, correspon al comerç al detall i a les activitats de reparació i de recuperació de productes. Els canvis relatius en el període 1970-80 assenyalen l'augment de participació dels ocupats en institucions financeres i en serveis oferts a les empreses.

En parlar del futur industrial de l'Hospitalet, hom està temptat de carregar les tintes en les noves tecnologies, les indústries de punta, etc. D'empreses que desenrotllin llur activitat en aquests dominis n'hi ha a l'Hospitalet (Promax, Total Computers, etc), però res no permet d'assenyalar una especialització en aquest sentit. De fet, la no especialització continuarà essent, molt probablement, la tònica de la localització industrial a la ciutat. Cal excloure'n les indústries potencialment perilloses o nocives per a una població molt pròxima a qualsevol ubicació industrial en el cas que ens ocupa. A banda de les indústries de precisió, la importància de les quals deriva en gran part de la presència del grup Indo, l'Hospitalet presenta una certa especialització, dintre dels límits marcats, en els transformats metàl·lics. Aquest sector pot, en el futur, atesa la preponderància de la indústria auxiliar, patir les conseqüències de la reducció en intensitat i varietat de l'activitat de la planta de Seat a la Zona Franca. Aquest fet, en el cas que es produeixi, afectaria la ciutat des del punt de vista de la població —Bellvitge sobretot— i del ja esmentat de la indústria auxiliar, transformats metàl·lics o d'altres.

On sí que es poden trobar indicis premonitoris d'un futur desenvolupament és, des del punt de vista sectorial, en les centrals distribuïdores i, des del punt de vista locatiu, en el Sud de la Granvia en sentit ampli, és a dir, incloent-hi el Polígon Gran Via Sud i el Polígon Pedrosa. És aquest un punt, la importància del qual ha de quedar molt remarcada: el futur de la base exportadora de l'Hospitalet rau en el Sud de la Gran Via. En bona part allà s'hi localitzaran —com ja se n'hi troben— centrals distribuïdores d'abast metropolità i àdhuc més ampli. Aquesta activitat, però, no esgotarà tot el sòl; també s'hi ubicaran indústries d'altres sectors.

Potser —i sembla desitjable que sigui així—, ho faran també empreses de la zona industrial tradicional de l'Hospitalet, tal com ja ha fet Mecalux, malgrat que quedant-se a l'altre costat de la Gran Via.

El futur d'aquesta zona industrial tradicional de l'Hospitalet (la carretera del Mig, fonamentalment) és un tema delicat. D'una banda tenim, en el context de la crisi que comporta la desindustrialització relativa de l'àrea metropolitana de Barcelona, els indicis de revifada de la inversió industrial des de l'any 1983 i, concretament, la important despesa de Semsa que es localitza a la Riera dels Frares, és a dir, en plena zona industrial de l'Hospitalet del temps del creixement. Cal pensar doncs en un futur industrial per aquesta part de la ciutat? A llarg termini creiem que no. Hi ha forces objectives que han de portar cap a la desocupació industrial de la zona. Bàsicament, aquestes forces poden resumir-se en dues. En primer lloc, la població de l'Hospitalet, encara que disminueixi, acabarà demanant més espai vital i és per aquí per on el trobarà. En segon lloc: Bellvitge existeix. Permeteu-nos aquest eufemisme per recordar la presència d'aquest nucli que un dia o altre ha de trobar una ciutat en la qual integrar-se.

En qualsevol cas, potenciar els factors de localització industrial que concorri a l'Hospitalet de Llobregat s'ha de fer en el marc de l'entramat de vies i d'infraestructures de comunicació de l'entorn.

És ben clar que el futur previsible no es planteja ja en termes de creixement, ans de reordenació i de potenciació dels recursos existents. Això representa un canvi d'escenari en el qual termes com rehabilitació i recuperació d'espais han de constituir elements de referència continus.

Apuntant cap al futur, hom veu una ciutat plenament integrada en l'àrea metropolitana barcelonina i de fet a tocar del cor de la urbs. Malgrat haver-se parlat de l'Hospitalet com a municipi suburbà, creiem més en un desitjable i possible nucli d'una àrea metropolitana policèntrica.

Els habitants de l'Hospitalet no s'han d'enganyar; aquells que el miren des de fora en canten les seves desventures, com ho fan per a

Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià o Rubí. Els de dintre, però, no s'han de conformar amb un destí suburbial escrit en molts pocs anys, considerant-ho fins i tot des de la perspectiva d'una generació. Han de tenir present que les aspiracions dels éssers humans formen part de les forces productives i aquestes acaben per configurar l'escenari on es viu i es treballa.